

המאמרים הראשיים

- **מאמר 1:** אברהם ב' יהושע, "שיעור מולדת", **הארץ**, י"ד באייר תשס"ו, 12 במאי 2006
- **מאמר 2:** אבי שגיא וידידיה שטרן, "מולדת יש רק אחת", **הארץ**, י"ג בתשרי תשס"ז (ערב סוכות), 5 באוקטובר 2006
- **שאלות הבנה כלליות**
- **שאלות הערכה וביקורת**

1. שאלות הבנה כלליות

הטיעון, הביסוס, טענות הנגד

הטיעון המרכזי

- מהו הטיעון המרכזי במאמר?
- האם הוא מנוסח במפורש? היכן? אם הוא משתמע – ציינו את המקומות ואת הביטויים.

הביסוס

- מה הביסוס או הביסוסים לטיעון המרכזי? (נימוקים, עובדות, דוגמאות).
- האם הביסוס משכנע? האם יש בו כשלים לוגיים או חולשות? אם כן, מה הם?

טענות הנגד

- האם נזכרות טענות נגד? אם כן, מה הן? אם לא – נסחו אותן בעצמכם.

אמצעים רטוריים

- ציינו אמצעים רטוריים שהכותב משתמש בהם – לשון ציורית, נימה אירונית, הומור, פנייה לנמענים, הרמזים (אלוזיות מן המקורות וכדומה). מה תרומתם למסר של הכותב?
- האם השימוש באמצעים הרטוריים יעיל? משכנע? מוגזם? צפוי? הסבירו והדגימו.

שאלות הערכה וביקורת

אמינות המידע

- מי מחבר המאמר? מה מידת סמכותו בנושא?
- מה הם מקורות המידע שעליהם הכותב מתבסס – ידע וניסיון אישיים? מקורות מדעיים? אנשים בעלי ידע וסמכות בתחום?
- האם, לדעתכם, אלו מקורות מידע מהימנים? אובייקטיביים? מספיקים? מעודכנים?

עמדת הכותב

- מה מייחד את ראייתו של הכותב?
- אילו מילים, ביטויים ואמירות חושפים את עמדתו של הכותב בנושא?
- כלפי מי או כלפי מה מכוונת ביקורתו של הכותב?
- האם דעתו או השקפתו של הכותב מקובלת עליכם? פרטו.

הנימוקים לעמדת הכותב

- הציעו נימוקים שהכותב לא העלה ויכולים לחזק את עמדתו.
- הציעו נימוקים שיכולים להפריך ולערער את עמדתו.
- העלו אפשרויות בכיוונים אחרים שהכותב לא הביא כלל בחשבון.

2. שאלות הערכה וביקורת

מאמר 1: "שיעור מולדת" / אברהם ב' יהושע

- א. א"ב יהושע כתב את המאמר כתגובה על סערה שעוררה הרצאתו בכינוס בארצות הברית. האם לדעתכם המעורבות האישית של הכותב, הנובעת מהקשר זה, תורמת לתוכן המאמר, לרטוריקה שלו ולעניין בו – או פוגמת בהם? כתבו תשובה מנומקת.
- ב. יש מי שסובר שא"ב יהושע מנסח את טענותיו בצורה קיצונית ולא מאוזנת. האם אתם מסכימים לטענה זו? אם כן ואם לא – נמקו את דבריכם.

מאמר 2: "מולדת יש רק אחת" / אבי שגיא וידידיה שטרן

- א. האם המאמר נועד לדון במולדת באופן כלל-אנושי או לדון במקומה של המולדת בהיסטוריה של העם היהודי? כתבו תשובה מפורטת ומנומקת.
- ב. המאמר נתלה בחג הסוכות. האם הקישור אל החג הוא קישור רעיוני המהותי לתוכנו של המאמר או שהוא נועד לצורך רטורי (משיכת הקורא, הצדקת הכתיבה). הסבירו את דעתכם בפירוט.

3. הזיקות בין המאמרים

- א. שני המאמרים דומים בגישתם לגבי מקומה של מדינת ישראל כמולדת לעם היהודי ושונים זה מזה בנקודת המוצא שלהם. פרטו והדגמו קביעה זו על שני חלקיה.
- ב. האם העמדה של יהודי ארצות הברית כפי שהיא עולה ממאמרו של א"ב יהושע – מתאימה לאחת משתי הגישות המתוארות במאמרם של שגיא ושטרן: הגישה הקוסמופוליטית או הגישה האינדיווידואליסטית? ואולי עמדתם היא עמדה אחרת? ואם כן, מהי?
- ג. בשתי הכותרות יש שימוש במטבעות לשון קיימות. הסבירו את "המשחק" הרטורי ואת המסר והמשמעות העולה מהן ביחס לטיעון המרכזי של המאמר.
- ד. הציווי לאברהם "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך..." (בראשית יב, א) מופיע בשני המאמרים.

(1) איזה טיעון משרת הפסוק בכל אחד מן המאמרים?

(2) האם יש לדעתכם דבר-מה משותף לשני המאמרים – בשימוש בפסוק זה?